

سن پترزبورگ مقصدی برای گردشگری فرهنگی، تفریحی و اقتصادی

چگونه توسعه، چهره تاریخی شهر را مخدوش نکرد؟

سن پترزبورگ، دومین شهر بزرگ روسیه و یکی از مقاصد توریستی مهم جهان است. شهری با زیبایی‌های طبیعی، تاریخی و بافت شهری منحصر به فرد که هر ساله گردشگران بسیاری را به خود جذب می‌کند. با این حال این شهر تنها به این رویکرد برای جذب توریست بسنده نکرده و مدیران بخش گردشگری آن با برنامه‌ریزی و برگزاری رویدادهای فرهنگی، علمی، ورزشی، تجاری و اقتصادی، دامنه‌های گردشگری خود را گسترش داده‌اند. سیاستی که به نظر می‌رسد بر سر آن از سوی زمینه‌سازان ایرانیان برای استفاده از فرصت‌های تجاری در این شهر را فراهم می‌کند و از سوی دیگر روش استفاده از پتانسیل‌های متنوع گردشگری در کشوری در شرایط تحریم و جنگ و بحران‌های اقتصادی راه‌مسئولان ایرانی نشان می‌دهد.

گردشگر است. ایرانی‌ها نیز در سال‌های اخیر اقبال قابل توجهی به این شهر نشان داده‌اند. اما سن پترزبورگ که در نگاه نخست مملو از میراث غنی تاریخی و معماری چشمگیر امپراتوری گذشته روسیه است، سه قرن پیش به ابتکار تزار پتر کبیر با نظری به جذاب‌ترین شهرهای اروپا از جمله ونیز، پاریس و... به عنوان یک شهر مدرن ساخته شد و با وجود طراحی قابل توجه و خیابان‌های عریض نماهای زیبا و یکدستش اکنون از نیه‌ارزشمندی برای مردمانش در این سرزمین شده است. از نیه‌ای که به خوبی نگهداری و از آن برای توسعه شهر کسب درآمد می‌شود. بخش تاریخی این شهر که در میراث جهانی یونسکو به ثبت رسمی رسیده، در طول ۳۰۰ سالگی که از عمر خود سپری کرده، صحنه‌های تاریخی پرشماری

رنگ و زیبایی چشمگیرش به عنوان جواهر مورد استفاده قرار می‌گیرد. سراسر اتاق کهریابی کاترین هم با همین سنگ قیمتی پوشیده شده بود، اما در زمان جنگ جهانی دوم این کاخ آسیب‌های بسیاری دید و تزیینات آن از سوی اشغالگران به غارت رفت. در زمان اتحاد جماهیر شوروی و به سال ۱۹۷۹، تصمیم به احیای این اتاق مشابه آنچه در تصاویر و عکس‌ها به جامانده بود، گرفته شد. بازسازی اتاق کهریاد در سال ۲۰۰۳ در سیصدمین سالگرد ساخت سن پترزبورگ تکمیل شد و اکنون هر بازدیدکننده‌ای را مسحور خود می‌کند. جالب است که رویه ساخت این کاخ، ویرانی و بازسازی و ادامه بازسازی در دوران حاکمیت‌های مختلف در روسیه نه تنها متوقف نشد بلکه به نحو قابل توجهی بیگیری و اکنون به منبع درآمد اقتصادی مهمی برای منطقه سن پترزبورگ تبدیل شده است.

هر میتاز: موزه‌ای که برای دیدنش «عمر دگر بپاید»

حتی اگر ساعات‌ها هم صرف بازدید از موزه هر میتاز واقع در مرکز شهر سن پترزبورگ کنید تازه بخش کوچکی از آن را دیده‌اید. تعداد زیادی اثر هنری در بیش از ۲۰۰ سالگی که از عمر این موزه می‌گذرد جمع‌آوری شده و به قولی گفته می‌شود دیدن همگی آن نیازمند زمانی حتی بیش از عمر یک آدمی است. با این حال حتی متاع اندکی از این سفره برچیدن هم برای هر بازدیدکننده مشتاقی جذاب خواهد بود.

در این موزه می‌توان بیش از سه میلیون اثر هنری، فرهنگی و تاریخی جذاب‌عم‌انقلاشی، مجسمه، جواهرات، آثار باستانی، کتاب، سکه و سلاح‌هایی را دید که تاریخ تمدن، هنر و فرهنگ روسیه و جهان را نشان می‌دهند. این موزه نه فقط به دلیل آثار هنری، بلکه به خاطر معماری و طراحی جذاب و چشم‌نواز بنایش نیز شهرت جهانی دارد.

بوده که اکنون نه تنها رآ نمای تاریخی شهر را مخدوش نکرده، بلکه بر ارزش آن افزوده است. بافت افزوده شده در دوران کمونیسم، چنان بر گرد بافت تاریخی شهر نشسته که گویی نمی‌توان این دودوران متضاد را از هم تفکیک کرد و خط‌حالی بر آن کشید. این شهر در دوران روسیه جدید هم باز گسترده‌تر شده و بافت مدرن شهرسازی آن این فرصت را به این پایتخت فرهنگی و تاریخی داده تا به یکی از مراکز اداری و اقتصادی مهم روسیه بدل شود و گردشگران تجاری را نیز جذب خود کند.

از همین رو اخیرا دفتر کنولاسیون سن پترزبورگ فرصتی را برای رسانه‌هایی از ایران و برخی دیگر از کشورهای آسیایی فراهم کرد تا علاوه بر نمایش جنبه‌های فرهنگی و تاریخی شهر، موقعیت‌های پیشرو خود را در بخش‌های نمایشگاهی و رویدادها و همایش‌ها نیز عرضه کند.

موزه هر میتاز تنها آثار چند قرن اخیر را در اختیار ندارد، بلکه تاریخ تمدن بشر را می‌توان در این موزه مشاهده کرد؛ از آثار باستانی ادوار تاریخی مختلف از مصر و یونان، روم و بیزانس گرفته تا خاورمیانه و آسیای مرکزی. فرش «باز بریک»، قدیمی ترین فرش موجود و منسوب به ایران مربوط به بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ سال پیش است که در موزه هر میتاز روسیه نگهداری می‌شود. کمتر ایرانی‌ای است که به این موزه بیاید و برای دیدن بخشی از فرهنگ خود به بخش زیرین موزه مراجعه نکنند

سن پترزبورگ شهری با اولویت گردشگری

هر چند سفره‌های سن پترزبورگ در فصل سرد سال روی دادولی حتی سرما هم چیزی از زیبایی‌های مسحورکننده این شهر شمالی اروپا کم نکرده. در ختانی بی‌برگ حتی این فرصت را فراهم کرد که ساختمان‌های عظیم و تاریخی با معماری منحصر به فرد آن بهتر دیده شود. نوشتن از سن پترزبورگ آسان نیست؛ مقصدی که عنوان «شهر موزه‌های باز و بسته» به آن اطلاق می‌شود. شهری در کرانه رود نوا، متشکل از حدود ۴۰ جزیره، ۹۰ رودخانه و کانال آب و ۲۰۰ پل که به ونیز شمالی اروپا مشهور است. با این پتانسیل‌های فرهنگی و طبیعی، این شهر سال‌هاست که چنان در حوزه گردشگری پررونق است که گفته می‌شود، سالانه میزبان پنج تا هشت میلیون

هم‌محلی برای عبادت مسیحیان ارتدوکس این شهر است، نه تنها معماری خارجی چشم‌نوازی دارد که شکوه و عظمت داخلی آن هم بر بیننده‌ای را می‌خوب می‌کند. در این میان اما کلیسای «خاجی بروی ریخته» که تزار الکساندر سوم به یاد پدرش الکساندر دوم که در همان محل به دست بلشویک‌ها کشته شده بود، بنا کرد؛ جلوه دیگری از زیبایی‌های بصری است که نمونه آن کمتر وجود دارد. گنبد‌های رنگی پیاپی شکل و کاشی‌کاری‌های چشمگیر در هوای مطبوع تابستان و سرد پاییز و زمستان هم هر عکسی را زیبا می‌کند.

مرکز همایش و نمایشگاه سن پترزبورگ

تنها کمی بیش از ۳۰ دقیقه آن سوی مکان‌های تاریخی پرشمار این شهر و ۱۵ دقیقه تا فرودگاه بین‌المللی؛ مرکز همایش‌ها و نمایشگاه‌های مدرن سن پترزبورگ واقع شده. هر کزی که ۱۰ سالگی میزبان رویدادهای تجاری، فرهنگی و علمی و سرگرمی در سطح بین‌المللی است؛ نمایشگاه‌ها، کنگره‌ها، گردهمایی انجمن‌ها، کنسرت‌ها، مسابقات ورزشی و غیره. این مرکز چنان طراحی شده تا بر گزار کنندگان بتوانند متناسب با رویداد مورد نظر خود از نظر فنی تغییرات قابل توجهی در فضا و امکانات ایجاد کرده و رویداد خود را به تناسب وضعیت کاری‌شان ارائه دهند.

سه غرفه بزرگ نمایشگاهی، مرکز همایش با ظرفیت مجموع ۳۰ هزار نفر شامل ۶۸ سالن کنفرانس، یک مرکز تجاری، امکاناتی مثل دو هتل و رستوران‌های متعدد؛ شرایط را برای شرکت‌کنندگان در رویدادهای مختلف تسهیل می‌کند. نخستین هتل هیلتون سن پترزبورگ با امکانات کلامادرن هم در مجاورت این مرکز نمایشگاهی ساخته شده است.

این مرکز سالانه بیش از ۲۰۰ رویداد را سازماندهی کرده و حدود یک و نیم میلیون بازدیدکننده دارد. رویدادهایی در حوزه نفت، گاز و انرژی از جمله مهمترین

مواردی است که در این سال‌ها برگزار شده و ایرانی‌ها که همین حالا هم در نمایشگاه بین‌المللی مسکو در این بخش‌ها حاضر می‌شوند، چندی است که به دلیل امکانات و دسترسی‌های قابل توجه به مرکز نمایشگاهی سن پترزبورگ هم گرایش نشان داده‌اند. بنا به گفته مسئولان این اکسپو، بر نامه و رویدادهای مختلف این نمایشگاه برای پنج سال آینده مشخص است و علاقه‌مندان به شرکت در این رویدادها می‌توانند با مراجعه به سایت www.expoforum.ru نسبت به حضور در این رویدادها چه به عنوان بازدیدکننده یا شرکت‌کننده متناسب با حوزه فعالیت و کسب و کار خود برنامه‌ریزی کنند.

بندر سو کابل: نمونه‌ای از دستکاری موفق در بافت مترو و شهری

هر چند نوشتن در خصوص موزه‌های تاریخی سن پترزبورگ نیازمند به هزاران برگ سفید است، اما واقعیت این است که این شهر در طول چندین دهه گذشته میراث غنی بسیاری را در کارنامه خود ثبت کرده که تنها به امپراطوری بزرگ تزارها ختم نمی‌شود. اما حتی این میراث هم در سالیان اخیر در خدمت حوزه گردشگری این شهر توریستی درآمده است. بندر سو کابل در کرانه خلیج فنلاند در سن پترزبورگ یک فضای عمومی است که از ساختمان‌های یکی از قدیمی‌ترین کارخانه‌های کابل در روسیه تغییر کاربری داده و اکنون محلی برای برگزاری نمایشگاه‌های مد،

رویه ساخت کاخ کاترین، ویرانی و بازسازی و ادامه روند بازسازی در دوران حاکمیت‌های مختلف در روسیه نه تنها متوقف نشد بلکه به نحو قابل توجهی بیگیری و اکنون به منبع درآمد اقتصادی مهمی برای منطقه سن پترزبورگ تبدیل شده است

مرکز نمایشگاه‌ها

چشمنوا‌های موسیقی و غذا، نمایشگاه‌ها موقت و ده‌ها رویداد دیگر است.

بندر سو کابل که در نتیجه بازسازی محوطه تاریخی کارخانه «Sevkabel» به وجود آمده؛ یکی از قدیمی‌ترین شرکت‌های مهندسی برق در روسیه است که توسط دو مهندس آلمانی از جمله کارل هاینریش فون زیمنس در سال ۱۸۷۹ تأسیس شد. شرکت آنها به ساخت خطوط تلگراف در سراسر کشور کمک کرد و با آغاز قرن بیستم، به بزرگترین کارخانه روسیه تبدیل شد. در طول جنگ جهانی اول و دوم نیز دست‌آر کار نکشید. اما عقابیت این کارخانجات در آستانه فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی از دهه نود تا اید خارج و به یکی از مکان‌های مترو که شهر بدل شد. مکان‌هایی که در اغلب کلان‌شهرها با تجمع راننده‌ها گان از شهر به محلی جرم‌خیز بدل می‌شود. محلی که در چند سال اخیر با ایده‌ای قابل توجه، تغییری چشمگیر کرد، به‌طوری‌که بدون دستکاری محسوس بافت بنای کارخانه که هنوز روایتگر بخشی از تاریخ این منطقه است، محوطه‌های مدرن شهری مثل فرسگاه‌ها، کافه‌ها، رستوران‌ها، و همچنین فضایی برای تفریح، ورزش‌های مثل اسکیت روی یخ و رویدادها و دوره‌های آموزشی و... بر آن سوار شد.

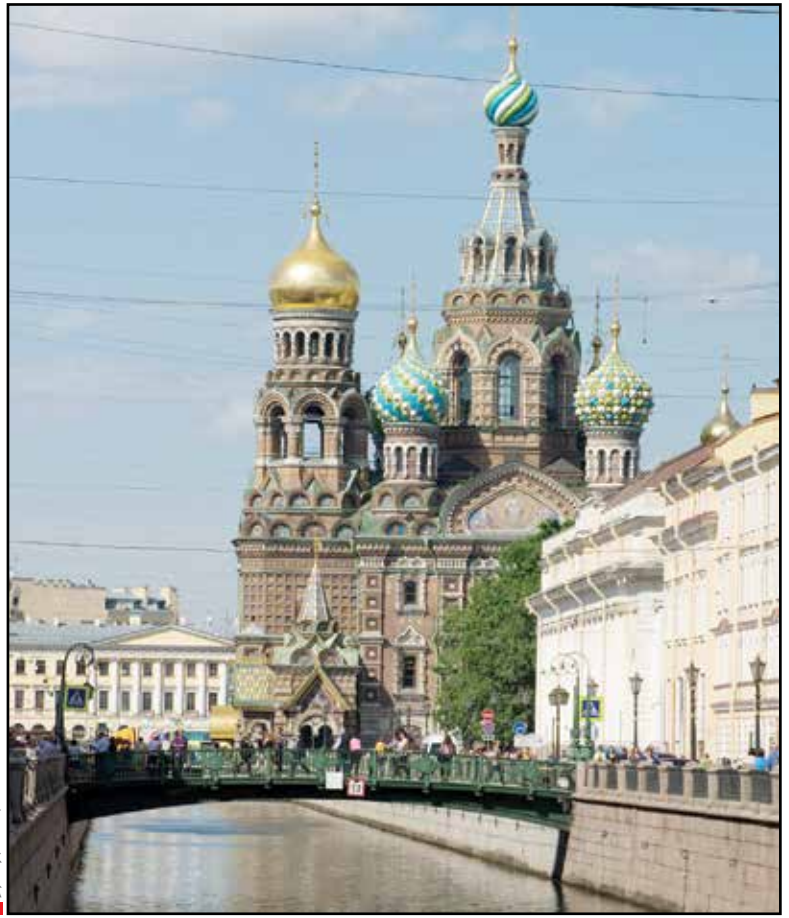
در زمان بازدید ما، از این بندر حتی نمایشگاه موقتی از یکی از محبوب‌ترین موزیسین‌ها و خوانندگان راک روسیه «ویکتو تسسو» که در اواخر دوران اتحاد جماهیر شوروی می‌زیست، برقرار بود. آثار این نمایشگاه از موزه این خواننده‌ها مسکو برای مدتی به سن پترزبورگ آورده شده و طرفداران پرشماری را به سمت این بخش از شهر کشانده بود. سیاست‌هایی از این دست سبب شده تا بندر سو کابل در کرانه خلیج فنلاند در چند دهه اخیر چنان شهرت زیادی در بین ساکنان و مهمانان پایتخت فرهنگی به دست آورد که حتی در مسیرهای گشت شهری گردشگران، در کنار

موزه‌ها و کاخ‌ها قرار گیر و به محلی برای کسب درآمد برای توسعه و نگهداری از این شهر تاریخی روسیه تبدیل شود.

شهر سالن‌های پرشمار تاتار

امام‌یرات روسیه قطعا علاوه بر آثار فیزیکی به جامانده، هنر نمایش‌ها و تئاتر و موسیقی نیز هست. هنری که نامداران زیادی چون چخوف (نمایشنامه‌نویس شهیر) و پتر ایلیچ چایکوفسکی را در کارنامه خود دارد. توجه به این هنر چنان است که در حال حاضر تنها در سن پترزبورگ بیش از ۱۰۰ سالن تئاتر و ۱۰۰ سالن کنسرت وجود دارد که برخی از آنها از جهت تاریخی قابل توجه است. یکی از سالن‌های تاریخی؛ تئاتر میخائیلوفسکی است که در سال ۱۸۳۳ با فرمان امپراتور نیکلاس اول افتتاح شد و در میدان هنر این شهر واقع شده و سال‌هاست که یکی از

مهم‌ترین سالن‌های اجرای نمایش در روسیه محسوب می‌شود. «باله دریاچه قو» یکی از مشهورترین این نمایش‌هاست که همواره اجرای اثر مشهور چایکوفسکی به همین نام اجرا می‌شود. نمایشی که گوشه دیگری از جذابیت‌هایی است که سن پترزبورگ را به شهری خاطر انگیز بدل می‌کند.

نوشتن از سن پترزبورگ آسان نیست؛ مقصدی که عنوان «شهر موزه‌های باز و بسته» به آن اطلاق می‌شود. شهری در کرانه رود نوا، متشکل از حدود ۴۰ جزیره، ۹۰ رودخانه و کانال آب و ۲۰۰ پل که به ونیز شمالی اروپا مشهور است. با این پتانسیل‌های فرهنگی و طبیعی، این شهر سال‌هاست که چنان در حوزه گردشگری پررونق است که گفته می‌شود، سالانه میزبان پنج تا هشت میلیون گردشگر است. ایرانی‌ها نیز در سال‌های اخیر اقبال قابل توجهی به این شهر نشان داده‌اند

سن پترزبورگ شهر هتل‌های دیدنی

سن پترزبورگ را شاید شهر هتل‌ها هم باید نامید. حدود هزار هتل با ۳۰ هزار اتاق که نشان می‌دهد این شهر تا چه میزان برای حضور پرشمار گردشگران آماده است. شمار زیادی از این هتل‌ها در بخش مرکزی شهر، در واقع کاخ‌هایی به جامانده از خاندان سلطنتی روسیه یا بناهایی خاص خانواده‌های متمول قرون گذشته روسیه

هستند. نماهایی تاریخی و مجلل با فضاهای داخلی کاملا بازسازی شده و با تزیینی از معماری مدرن و کلاسیک. یکی از هتل‌های قابل توجه سن پترزبورگ هتل واولبرگ (Wawelberg) است. ترکیبی از مدرنیته و تاریخ، این هتل در فاصله کمی از موزه هر میتاز، باغ الکساندر و کلیسای جامع سنت‌ایزاک قرار گرفته و گفته شده یک خانواده بانکدار برجسته لهستانی حدود دو قرن پیش در امپراتوری روسیه آن را ساخته و حال به یک هتل ۱۷۹ اتاقه با امکانات کامل مدرن تبدیل شده است.

هتل رناترئیس هم یکی دیگر از هتل‌های تاریخی و قابل توجه سن پترزبورگ در قلب آثار تاریخی این شهر افسانه‌ای است. اما گراند هتل اروپا که کاخی قدیمی است، ۱۵۰ سال است که میزبان مهمانان خاص در مرکز شهر سن پترزبورگ است. از مشاهیری چون پلاروتی، خواننده مشهور اپرا، تا برخی از روسای جمهور و مقامات حکومتی کشورها، ساختمان تاریخی این هتل در بلوار نوسکی قرار دارد؛ بلوار قدیمی مشهوری که حتی در آثار نویسندگان شهیر روسیه نام آن فراوان آمده است.

در سن پترزبورگ، نمایشگاه‌ها، همایش‌ها و رویدادها نه تنها در مرکز بزرگ نمایشگاهی این شهر برگزار می‌شود که مکان‌های نمادینی مانند هتل واولبرگ، گراند هتل اروپا و بندر سو کابل هم فضاهای منحصر به فردی برای میزبانی از این رویدادها را اختیار دارند.

بازدید از سن پترزبورگ قطعا برای اهالی رسانه که هر روز موشکافانه به امور کشور خود می‌نگرند، تجربه‌ای قابل توجه است؛ توجه و تقدیرش بافت تاریخی در عین توجه به توسعه، آن چیزی است که به نظر در امور شهری بزرگ و تاریخی ایران از جمله اسفهان و شیراز و تبریز و تهران نیز باید بدان توجه کرد.

تصویر: آرش کبیری

کابل